

Henry Meijdam, voorzitter van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur:

‘Wij moeten een luis in de pels zijn’

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) is een nieuwkomer onder de adviescolleges van regering en parlement. Maar echt nieuw ook weer niet: de raad is een bundeling van de oude raden voor onder meer het landelijk gebied, verkeer en ruimtelijk beleid. Voorzitter is Henry Meijdam, voormalig gedeputeerde in Noord-Holland en oud-voorzitter van de VROM-raad.

TEKST Loek Kusiak **FOTO** Dirk Hol

Wat betekent uw raad voor de samenleving?

‘Vraagstukken in de fysieke leefomgeving kun je nauwelijks meer vanuit een geïsoleerde, sectorale invalshoek bekijken. Daarvoor is de werkelijkheid te complex geworden. Thema’s als groene ruimte, landbouw, energie, stedelijke ontwikkeling en mobiliteit hebben zoveel raakvlakken, dat één adviescollege voor de integraliteit van deze beleidsgebieden moet zorgen.

Thema’s als verkeer en vervoer, volkshuisvesting, groene ruimte en duurzaamheid worden tegenwoordig kritisch door de samenleving gevolgd. Daarbij zie ik dat de overheid de traditionele rol van beleidsbepaler gaandeweg loslaat en zich opstelt als gelijkwaardige partner van burgers, ondernemers en kennisinstellingen. Gezag wordt pas erkend als besluiten worden voorbereid en toegelicht in een levendige interactie met de samenleving.

Van onze raad zul je geen adviezen krijgen die in studeerkamers bedacht zijn. Deze raad functioneert pas goed en wint aan herkenbaarheid als hij af en toe ook tegendraads en eigenzinnig durft te zijn. We zijn een orgaan met negen onafhankelijke leden, die overigens nog benoemd moeten worden.’

Namens wie spreekt u eigenlijk?

‘De Rli wil opvattingen in de samenleving opsnuiven met rondetafelgesprekken, conferenties en werkbezoeken en daarmee het politieke en beleidsmatige debat verrijken. Onze adviezen krijgen meerwaarde als we belangengroepen laten meedenken.

‘Neem een advies om kleinschalige initiatieven op het gebied van duurzaamheid op te schalen. Zo’n advies kan niet ontstaan zonder de inbreng van ervaringsdeskundigen over wat volgens hen belemmeringen én mogelijkheden zijn. Wij zijn dus zeer nieuwsgierig naar hoe zo’n ontwikkelproces van een duurzaam initiatief verlopen is. Door scherp in kaart te brengen wat goed en fout is gegaan, kun je tot een protocolaire aanpak komen die ook bij andere initiatieven, en in een grotere omvang, toegepast kan worden. Dat zorgt ook voor tempo in de uitvoering.

‘Nog te vaak wordt in het ruimtelijke domein veel overheids-geld uitgegeven aan interessante, innovatieve oplossingen, die toch grootschaliger vervolg krijgen. Kennelijk is de inhoud belangrijker dan het vastleggen van de procesmatige kant, terwijl anderen er in hun project weer voordeel mee kunnen doen.’

Wat wordt een belangrijk advies van de nieuwe raad?

‘Wat belangrijk wordt, hangt af van de urgentie van het maatschappelijk vraagstuk en de behoefte van de politiek om meer invalshoeken in beeld te krijgen. Ons werkprogramma voor 2012 en 2013, opgesteld in overleg met regering en parlement, omvat onder meer thema’s als duurzame leefstijlen, natuur en landschap, de logistieke kracht van Nederland en de toekomst van stad en landbouw. Het kan ook zijn dat wij ongevraagd adviseren als we vinden dat de overheid zich op een terrein te bemoeizuchtig opstelt en meer op afstand zou mogen opereren, of wanneer de overheid een onderwerp laat liggen terwijl ingrijpen opportuun is.

‘Ik zou, op persoonlijke titel sprekend, wel willen adviseren over de vraag hoe we het vergroten van welvaart en welzijn kunnen ondersteunen met duurzaam ruimtelijk beleid. Groei van de economie gaat traditioneel gepaard met extra mobiliteit. De uitkomst van een advies zou kunnen zijn dat we ons transportsysteem moeten verduurzamen, zonder de logistiek als aanjager

Goede raad

Nederland telt 21 raden die de regering van advies dienen, van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid tot en met de Raad voor de Wadden. Een serie over de eigenheid en het belang van (een selectie van) die raden. Deel 4: Henry Meijdam, voorzitter van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur.

van de economie te belemmeren. Denk aan de ontwikkeling van nieuwe vormen van transport en minder transportbewegingen die vervuilen. Dat vind ik spannende materie.’

Verwacht u dat uw raad zoveel gezag kan opbouwen dat uw adviezen worden opgevolgd?

‘Bij adviezen die weinig met de actualiteit te maken hebben, moet je niet verbaasd zijn als de politiek zegt: ‘Leuk als academische studie, leuk voor in de la.’ De raad moet iets afleveren dat concreet en bruikbaar is. Daarentegen moet de politiek zich afvragen of zij zich met onze adviezen wil laven aan nieuwe bronnen van kennis en inspiratie, of dat zij ons alleen nodig heeft om te legitimeren wat reeds besloten is. Gezien de ervaringen van de afgelopen jaren ben ik niet pessimistisch. Zo is in de Crisis- en Herstelwet een experimenteerartikel opgenomen dat is gebaseerd op een van de adviezen van de Raad voor de leefomgeving. En ook in het Noordzeebeleid zitten veel elementen uit onze adviezen over watervraagstukken.’

Bestaat uw raad over tien jaar nog?

‘Ik zou het slecht vinden als een overheid geheel op eigen houtje tot standpuntbepaling komt, zonder zich door deskundigen te laten adviseren. Daarvoor staat er in de ruimtelijke ontwikkeling van ons land te veel op het spel. Thema’s als bevolkingskrimp en vergrijzing en hoe je dat relateert aan de vitaliteit van steden en platteland zullen steeds meer de bestuurlijke agenda’s bepalen. Als raad moeten wij de invalshoeken verbreden en oplossingen aanreiken die voor ons land meer ruimtelijke kwaliteit opleveren. Deze raad moet een luis in de pels zijn.’ ■